

Isabel Coixet na inauguración da súa mostra no cárcere da Coruña.

CINEMA.

Guerrilheiros do cinema, delinquentes da arte(S8) I^a Mostra de Cinema Periférico**Lugar:** Antigo Cárcere Provincial da Coruña.**Datas:** Do 3 ao 6 de junho.

Entre o 3 e o 6 de junho celebrárom-se no antigo cárcere provincial da Corunha dous acontecimentos simultâneos: por unha banda tivo lugar a (S8) I^a Mostra de Cinema Periférico, que nos descubrío outras maneiras de fazer cinema e outros formatos de creación; e pola outra abriu-se à cidadanía esse tétrico lugar de repressom. Non sei qual dos dous acontecimentos foi mais importante, do mesmo modo que non sei que porcentaxe das visitas entravam no recinto atraídos mais polo edificio, polo contínenente, que polo contido do festival. Abondava escoitar as con-

versas nos corredores para decatarmo-nos do numerosa que era a gente que conocía o cárcere por dentro bem como prisioneiros bem como parentes das persoas detidas. Ali foi executado o guerrilleiro Foucellas e ali estiveron detidos e detidas, décadas despois, militantes do EGPGC. A relación entre o continente e o contido adquiriu matices irónicos durante a projecção dumha retrospectiva do artista e militante antifascista Eugenio Granell quando soubemos que o seu irmao Mario estivera encarcerado ali mesmo. A instalação *Cela 11*, de Ánxela Caramés e Ramón Santos, dava conta do lúgubre pasado do cárcere.

A mostra pudo parecer a primeira vista pouco compacta e em exceso subjectiva. Mas assi tinha que ser: nom se tratava tanto de fazer um repasso histórico como unha primeira sondaxe que permitisse albiscar a riqueza cinematográfica que se agocha tras os formatos e os géneros comerciais. A variedade de contidos ficou reflectida na variedade de projectores: o 8mm compartía espazo co sú-

per 8 (que lhe dá nome á mostra), co 16mm e co 35mm. E a todo isto há que engadir os formatos betacam e DVD para as peças criadas en vídeo ou para aquelas feitas en celuloide mas que por problemas de distribución ou conservación non pudéron ser proyectadas no formato original (como foi o caso dos súper 8 de Iván Zulueta).

O cinema tamén se expandiu no antigo cárcere, rompendo a tradicional relación entre público e pantalla. Assi, a mostra comezou coa retrospectiva de Granell, projectando-se por primeira vez as suas películas pintadas no seu formato original, um humilde 8mm, e rematou cumha monumental projeción en 35mm, num dos patios, da impresionante *Film Ist. a Girl & a Gun*, do austriaco Gustav Deutsch, cujo letreiro final ("continuará") serviu de anuncio para a mostra do vindeiro ano (esperemos que as leis do mercado e da política non o impidan). Polo meio, e co ruído dos projectores sempre presente, unha divertida sessom dedicada ao súper 8 (com David Domingo) e obras en 16mm como a recuperada *Inxilio* de Trinidad Aguirre.

Mas o cinema tamén se >>>

>>> expandiu no antigo cárcere, rompendo a tradicional relación entre público e pantalla. Por un lado estavam as instalacións de María Cañas, a já mencionada *Cela 11* e as *Derrotas de Xurxo Chirro*, descartes a cinco pantalhas dumha obra en curso que, baixo o título de *Vikingland*, está destinada a converterse nun referente do audiovisual galego. Por outro, actuacions en 16mm como *Pie Pellicane Jesu Dominae*, do estadounidense Bruce McClure, unha obra feita a reboque das Nervous System Performances de Ken Jacobs na que a imaxe se produce en presente na pantalla (é dizer, non existe unha película que recolla o que os nossos olhos vemos) por medio da utilización de tres projectores manipulados: a variación de foco, intensidade da luz e velocidade de proxección, así como a utilización de destellos, provocáron na pantalla unhas imágenes fantasmagóricas e psicodélicas que hipnotizáron ao público. No mesmo pátio pudemos disfrutar do humor e irreverencia de Trash entre amigos: utilizando como base a hilarante (em contra da sua intención) *El ataque de los muertos sin ojos*, os comentários em directo da equipa de Trash entre amigos potenciavam o humor latente da película de Amando de Ossorio. Este tipo de intervención é algo que já fazía, com bastante melhores resultados, Ernesto Díaz-Noriega, ao que se lhe dedicou unha ampla retrospectiva. *Manuscrito encontrado en la Zarazuela* é o *Nosferatu* de Murnau sonorizado por Noriega. Os diálogos convertem a película de terror numha simpatética crónica da mal chamada Transición española. As sonorizações de Noriega beben do espírito situacionista do René Vienet de *La dialectique peut-elle casser des briques*, película de artes marciais á que o autor engade, neste caso por medio de legendas, cómicos diálogos de contido marxista revolucionario.

Todas estas propostas serviron para ofrecer unha visom desse outro cinema que se fixo e se está a fazer polo mundo e por

Galiza, e tamén serviu de punto de encontro para todos os que se saltan as normas, guerrilleiros do cinema como Antoni Padró ou delinquentes da arte como María Cañas. Mas o que quizás unha maior agradecida seja a recuperación en algúns casos estreia de obras galegas até agora completamente desconhecidas. Após a Mostra de Cinema Periférico un nom pode pensar no cinema galego sem lembrar a desesperada *Inxilio* ou a intensa *Emética* (Pedro Comesaña) ou a irónica *Represión* (Juan Cuesta) ou a sonorización dun fragmento do *Acorazado Potemkin* (Suso Montero) ou as já citadas intervencións de Díaz-Noriega. Delas disfrutamos como público. Agora comeza a hora de distribuí-las e reivindicá-las para essa sempre esquecida historia do cinema galego.●

Alberte Pagán